

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ל"ח - פרשת נצבים וילך תשפ"ד

יום ראשון

'שוב יום אחד לפני מיתתך'

הגמרא במסכת ברכות (ה.) מביאה כמה דרכים ורעיונות איך להינצל מהיצר שמפתה ומסית את האדם לעבור על רצון ה', הגמרא שם אומרת שאם אדם ניסה כבר את כל הדרכים, ועדיין לא הצליח להתגבר, שישתמש בעצה של 'זכיר לו יום המיתה', שיזכור שהוא עתיד למות, ואיך יבוא לשמים מלא בעבירות, ושיזכור את זה יעשה תשובה ויתגבר על היצר.

כותב מרן 'אביר יעקב בספרו 'פיתוחי חותם' שאין הכוונה לחשוב על איזה שהוא זמן רחוק שהוא הולך למות, אלא הכוונה שיחשוב שהוא יכול למות אפילו באותו היום, שהרי אף אחד לא יודע מתי יסתלק מהעולם, ויכול להיות שזה כבר יהיה באותו יום, וכך התשובה וההתעוררות תהייה חזקות יותר.

וכמו שמספרים חז"ל (אבות דר"נ טו.) שרבי אליעזר לפני שהוא נפטר הוא אמר לתלמידים שלו הדרכה לחיים, 'שוב יום אחד לפני מיתתך', שישבו בתשובה יום אחד לפני הפטירה. שאלו אותו התלמידים, איך אפשר לחזור בתשובה 'יום אחד' לפני שנפטרים, הרי אף אחד לא יודע מתי הוא ימות. אמר להם רבי אליעזר, שאדם צריך לעשות תשובה 'כל יום', בגלל שאולי הולך למות מחר, וכך יוצא שכל החיים שלו נמצא בתשובה.

וזה מרומז בפרשה בפסוק 'אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' א-להיכם', שנראה שיש שני מילים מיותרים בפסוק הזה, 'ניצבים' ו'היום', שהיה מספיק לכתוב 'אתם כולכם לפני ה' א-להיכם', שהרי משה רבינו מדבר לבני ישראל על מה שקורה איתם עכשיו, ואם כן לא צריך לכתוב 'היום'. וגם המילה 'ניצבים' מיותרת.

הזה, למה משה רבינו לא התחיל מיד עם כל דברי המוסר שרצה להגיד להם? לפני שמשה אמר להם דברי מוסר, רצה להדגיש להם שכולם יכולים לחזור בתשובה, מהאיש הכי גדול, שגם הוא צריך לעשות תשובה, 'כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', ועד האדם הפחות ביותר שחטא בלי גבול, וזה בגלל ש'כולכם לפני ה' א-להיכם', והוא חפץ בתשובת כל ישראל.

וזה הרמז במילה 'ניצבים', שאם היא נכתבת במילוי אותיות 'נו"ן צד"י בי"ת יו"ד מ"ם', יחד עם חמשת האותיות של המילה, עולה בגימטריא 727, כמו הגימטריא של המילים 'זו התשובה' עם הכולל.

יום שלישי

המפתח לתשובה

אנחנו נמצאים קרוב מאד לחודש הרחמים והסליחות, חודש אלול, כל אחד רוצה לדעת איך לשוב בתשובה לפני הימים הגדולים שמגיעים, ראש השנה ויום הכיפורים.

מרן 'אביר יעקב' כתב בספרו 'שערי התשובה' שתפילה בכוונה ללא מחשבות אחרות, היא פתח גדול לתשובה, כמו שמרומז במילה 'תשובה', שהיא ראשי תיבות 'תפילה שלמה ומבוררת בלי הרהור', וגם אותיות המילוי של המילה 'תשובה', 'תי"ו שי"ן וי"ו בי"ת ה"י' (יוניוית"), עם חמשת האותיות 'תשובה', עולה בגימטריא 517, כמנין המילה 'בתפילה', רמז שהתפילה קשורה לתשובה.

וזה גם הכוונה בברכת 'השיבנו' שבתפילת שמונה עשרה: 'וקרבנו מלכנו לעבודתך', זה התפילה - עבודה שבלב, ועל ידי זה 'והחזירנו בתשובה שלימה לפניך', שעל ידי התפילה תבוא התשובה. ולכן, בגלל שיש קשר כל כך גדול בין התפילה לתשובה, ברכת

אלא הפסוק בא לרמז על דרך התשובה וההתגברות על היצר, 'נצבים' עולה בגימטריא 192 כמו המילה 'קצב', לשון 'קצבה', שאדם יידע שימי חייו 'קצובים', ויכול למות אפילו 'היום', ולכן יתגבר על היצר ויעשה תשובה כל יום, ואז שכל ימיו בתשובה, יהיה כל הזמן 'לפני ה' א-להיכם'.

יום שני

תשובה קדמה לעולם

הגמרא (פסחים נד.) כותבת שיש כמה דברים שנבראו לפני שנברא העולם, אחד מהם זו המתנה הנפלאה של 'תשובה'.

הסיבה שהתשובה נבראה לפני שנברא העולם היא, שאדם לא יחשוב שאין לו כבר דרך של תשובה, שמא הוא חטא כל כך הרבה, והזיק לכל העולמות העליונים והתחתונים, שכבר אין לו דרך לתקן את כל מה שפגם.

לכן התשובה קדמה לעולם, ללמד שהתשובה כבר היתה לפני שבכלל נברא העולם, ובודאי שביכולתה לתקן את כל העולם.

מרן 'אביר יעקב' כתב בספרו 'מחשוף הלבן' שאסור לאדם להתייאש מהתשובה, ואפילו עם עשה עבירות חמורות ביותר, צריך לדעת שדלתות התשובה אף פעם לא נעולות, ותמיד אפשר לחזור, והייאוש והמחשבה שאי אפשר לחזור, מגיעה מהיצר הרע, שלא די לו בזה שהכשיל את האדם, אלא הוא גם רוצה להפיל אותו לגמרי ברשת שלו, ולכן הוא מייאש אותו מלחזור בתשובה.

וזה מרומז בתחילת הפרשה, שמשה רבינו אומר לבני ישראל 'אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' א-להיכם' ואז מפרט 'ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל' וממשיך עוד 'טפכם נשיכם וכו' מחוטב עציץ עד שואב מים', בשביל מה צריך את כל הפירוט

'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו' על ידי קיום עוד מצוה ועוד מצוה, עוד מילה תורה ועוד מילה תורה. כל אלו מקרבים אותנו להשיג אותן. וזו גם הסיבה לשינוי במילה 'היא' בין הקרי והכתיב, בתורה כתוב **'לא בשמים הוא'** לשון זכר, ואנחנו **קוראים 'לא בשמים היא'** לשון נקבה, הכתיב לשון זכר כנגד 'רוח', שזה לשון זכר. והקרי לשון נקבה כנגד הנשמה, שהיא לשון נקבה.

יום שישי

כח הדיבור

כח הדיבור הוא כח גדול מאד, ופועל דברים גדולים מאד בכל העולמות העליונים, בין לטוב ובין חלילה להפך אם אדם לא שומר את הדיבור שלו. לכן התורה מצווה כל כך הרבה מצוות שתלויות בדיבור, גם ב'קום ועשה' כמו תורה תפילה ועוד, וגם ב'שב ואל תעשה' כמו שקר לשון הרע רכילות ועוד.

כתב על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מעגלי צדק' (אות מ"ם) שבפרט צריך להיזהר משיחה יתירה - מדברים בטלים, אם אדם מדבר כל מה שעולה בלב שלו בלי חשבון, אז לא ימלט שהוא ידבר גם דיבורים אסורים, כמו שכתוב במשנה באבות 'כל המרבה דברים - מביא חטא', ואז גם הדיבורים של תורה ותפילה לא כל כך משפיעים למעלה, בגלל שנפגם אצלו כח הדיבור. ולכן צריך מאד להיזהר מזה, וכמו שאמר שלמה המלך במשלי (כא כג) 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'.

וזה מה שהתפאר דוד המלך עליו השלום בפסוק 'מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי', שמרוב שאהב את התורה, שמר את עצמו מאד מדברים בטלים, והשתמש בכח הדיבור רק בשביל תורה, ולא דיבר כלל שיחה יתירה שלא צריכה.

וזה הפירוש בפסוק בפרשה **'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו'**, שרק מתי שהפה והלב מכוונים לעשות את הרצון של הקב"ה, וחושבים ומדברים רק דברים של קדושה: תורה תפילה, או דברים של חיזוק ועידוד אחד לשני, אז **'קרוב אליך הדבר מאד'**, ויוכל **'לעשותו'** להשפיע שפע גדול בכל העולמות.

וגם לעסוק בתורה שהיא תגלה לו מה המלך - הקב"ה רוצה.

וזה מרומז בפרשה בפסוק: **'לאהבה את ה' א-להיך'**, מי שמתעורר לאהוב את הקב"ה חייב **'לשמוע בקולו'**, לעשות את הרצון של הקב"ה, ולא רק חלק מהמצוות, אלא **'ולדבקה בו'**, לדבוק בקב"ה בשלימות, וזה עושים על ידי לימוד התורה וקיום כל התרי"ג מצוות, שהם מכוונים נגד תרי"ג איברים וגידים רוחניים עליונים, וכשאדם מקיים את 'כל' המצוות, הוא נדבק בכל הבחינות העליונות של השכינה - 'ולדבקה בו'.

יום חמישי

הדרך לזכיה במדרגות העליונות

לכל אדם יש שלושה חלקים בנשמה, שנקראים 'נפש רוח ונשמה', כשאדם נולד יש לו רק את בחינת 'נפש', ואז שהוא לומד תורה ומקיים מצוות, הוא מתקן את בחינת 'נפש', וזוכה לאט לאט לקבל גם את של 'רוח' וגם את הבחינה של 'נשמה', והצדיקים הגדולים מתקנים גם את הבחינות האלו בשלימות.

לפעמים אדם יכול לחשוב שהוא לא שייך לבחינות הגבוהות של 'רוח ונשמה', וזה שייך רק לצדיקים הגדולים, כותב על זה מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שזוהי טעות גדולה! וכל אחד שייך גם לבחינות הגבוהות! אם יקיים מצוות כפי יכולתו, יזכה גם להן.

ומרמז את זה בפסוק בפרשה: שורש בחינת 'נשמה' באה משתי האותיות הראשונות של שם הוי"ה, האות יו"ד והאות ה"י, ושורש בחינת 'רוח' משתי האותיות האחרונות אות ו"ו ואות וו"י, והם רמוזות במילה 'מצוה', שתי האותיות הראשונות של 'מצוה' מ"ם וצד"י בחילוף אותיות 'א"ת ב"ש' זה יו"ד וה"י, כנגד בחינת 'נשמה'. ושתי האותיות האחרונות של מצוה זה ו"ו וה"י, כנגד בחינת 'רוח', ללמד ש'בכל' מצוה שעושים, זוכים לקבל גם את בחינות 'רוח ונשמה'.

וזה מה שמשה רבינו אומר לבני ישראל: **'כי המצוה הזאת'**, שזה בחינות 'רוח נשמה', **'לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'**, כל יהודי יכול להשיג אותן.

ואיך?

'השיבנו' נמצאת בתחילת הבקשות של תפילת שמונה עשרה.

וזה גם הפירוש של הפסוק בפרשה **'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום'**, שהרבה מהמפרשים פירשו ש'המצוה' הזו, היא מצות תשובה, 'אשר אנכי מצוך' עם הכולל עולה בגימטריא 739, כמנין המילים 'זו התשובה' עם האותיות (739). **'אשר אנכי מצוך היום'**, שמצות תשובה שייכת לכל יום, **'לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'**, לא צריך לחכות לזמן מסוים דוקא בשביל לעשות תשובה, ותמיד בכל יום ובכל מצב אפשר לחזור ואיך עושים את זה?

'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו' 'הדבר' זה 'תפילה' - דיבור, 'בפיו ובלבבך' שהיא קרובה לפה ולכוונה שבלב, וכך התשובה תתקבל לרצון לפני אדון הכל.

יום רביעי

תשובה שלימה

הגמרא אומרת שמי ששב בתשובה לא מיראה ופחד מהעונש שיקבל על העבירות, אלא מאהבה, שמתבונן בגדולה של הקב"ה, ובחסדים הגדולים שהוא עושה לו כל הזמן, ואז מתחרט מעומק הלב על מה שעשה עבירות ועבר על הרצון של הקב"ה, ומתעורר באהבה גדולה לקב"ה לשוב מדרכיו הרעים, זוכה שהעבירות שלו נהפכות להיות זכויות. והסיבה לכך היא, שהעבירות שעשה, הם אלו שעוררו עכשיו את החרטה והאהבה הגדולה לקב"ה, שלא היתה כל כך עמוקה ופנימית אם לא היה חוטא.

אבל, כתב מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם', לא מספיק שאדם רק ישוב בתשובה ויתחרט על העבר, אלא צריך גם לשנות בפועל את ההתנהגות לעתיד, ואם אדם שב בתשובה ולא משנה את המעשים שלו, זה בעצם מגלה שהאהבה שלו לא באמת שלמה. אם היא היתה תשובה שלמה, הוא היה משנה את המעשים שלו, כמו אותו אחד שחטא נגד המלך הגדול, כשהוא מבין שהוא טעה, הוא מנסה לרצות את המלך, לדעת ולקיים את כל החוקים של המלך בשלימות, וגם להוסיף ולתת לו מתנות. אותו דבר בעל תשובה צריך להקפיד לקיים את כל המצוות,

